

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

C.1 Ekonomický výkon

Minulý vývoj HDP

Tato predikce vychází z dat národních účtů, která ČSÚ zveřejnil 1. října 2014. Nová data již plně odpovídají metodice národních účtů ESA 2010 a odrážejí také další metodické změny provedené ČSÚ. Kvůli změnám celých historických řad (viz Box C.1) je porovnání odhadu z červencové predikce s pozorovanou skutečností ryze formální a nelze jej blíže interpretovat v rovině úspěšnosti či neúspěšnosti predikce.

Reálný HDP se ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně zvýšil o 2,5 % (*proti 3,0 %*). Růst byl tažen domácí poptávkou, a to jak investicemi, tak výdaji na konečnou spotřebu (domácností i vládního sektoru). Zahraniční obchod naopak působil ve směru poklesu HDP.

Mezičtvrtletně³ HDP zaznamenal růst o 0,3 % (*shoda s odhadem*). Na mezičtvrtletním růstu HDP se v zásadě ekvivalentně podílely jak výdaje na konečnou spotřebu, tak tvorba hrubého kapitálu. Zahraniční obchod růst HDP tlumil, neboť růst reálného dovozu předstihl růst reálného vývozu.

Spotřeba domácností se ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně reálně zvýšila o 1,5 % (*proti 1,7 %*). Z hlediska struktury výdajů domácností byl její růst tažen výdaji na statky dlouhodobé spotřeby a služby. Výdaje na předměty krátkodobé spotřeby zaznamenaly pouze umírněný růst. Připomínáme, že se v souvislosti s poslední recesí české ekonomiky jednalo o zdaleka nejvíce postiženou část spotřeby, což indikovalo problémy na příjmové straně domácností. Tendence spořit se naopak alespoň zprvu projevuje odkladem výdajů na statky dlouhodobé a střednědobé spotřeby.

Reálná tvorba hrubého kapitálu se ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně zvýšila o 9,3 % (*proti 5,5 %*), přičemž růst tvorby hrubého fixního kapitálu dosáhl 5,6 % (*proti 6,0 %*). Z toho je zřejmé, že došlo k nezanedbatelnému meziročnímu nárůstu změny zásob⁴. Růst tvorby hrubého fixního kapitálu byl dán především investicemi do ostatních budov a staveb, ostatních strojů a zařízení (nově i zbraňové systémy) a dopravních prostředků a zařízení. Mírně vzrostly i investice do obydlí, nicméně s ohledem na to, do jaké míry byly poslední recesi

zasazeny, lze těžko situaci hodnotit jako oživení, či bod obratu.

Vývoz se ve 2. čtvrtletí 2014 reálně meziročně zvýšil o 8,1 % (*proti 7,2 %*), zatímco dovoz vzrostl o 10,5 % (*proti 7,2 %*). Záporný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP ve 2. čtvrtletí byl realizován při výrazném zlepšení směnných relací, z čehož vyplývá rozdílné hodnocení obchodních vztahů v reálném a nominálním vyjádření. Reálný hrubý domácí důchod ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostl o 4,2 % (*proti 4,1 %*).

Nominální HDP se ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně zvýšil o 5,2 % (*proti 4,5 %*).

Z pohledu důchodové struktury HDP vzrostly ve 2. čtvrtletí náhrady zaměstnancům meziročně o 3,0 % (*proti 2,3 %*). Hrubý provozní přebytek se zvýšil o 7,9 % (*proti 7,3 %*). Vysoký růst hrubého provozního přebytku je signálem rostoucího objemu interních zdrojů pro financování investic, relativně vysoký růst náhrad zaměstnancům pak významně přispěl k růstu hrubého disponibilního důchodu domácností.

Odhad a predikce HDP

Očekáváme, že růst investic a spotřeby domácností, signalizující oživení domácí poptávky, bude ve zbytku roku pokračovat. Výdaje domácností na konečnou spotřebu by měly být podpořeny pokračujícím růstem reálného disponibilního důchodu, zatímco na investiční aktivitě se bude příznivě projevovat snaha vyčerpat maximum prostředků z fondů EU v rámci finanční perspektivy 2007–2013. Růst domácí poptávky by se měl promítnout v dynamice dovozu, růst vývozu by pak měly zvyšovat doznívající efekty znehodnocení koruny, které zlepšilo cenovou konkurenceschopnost vývozců. Vývoz i dovoz by tak mohly růst obdobnými tempy jako ve 2. čtvrtletí 2014.

Odhadujeme, že HDP ve 3. čtvrtletí mezičtvrtletně reálně vzrostl o 0,4 % (*beze změny*). Tento závěr podporuje nejen vývoj souhrnného indikátoru důvěry, ale i kompozitní indikátor. Pro 4. čtvrtletí predikujeme jen mírné zrychlení mezičtvrtletního růstu HDP. Vliv předzásobení se tabákovými kolkami v souvislosti s další plánovanou úpravou spotřebních daní totiž nebude tak výrazný jako v minulých letech, neboť nová legislativa možný rozsah předzásobení omezuje.

Meziročně se pak reálný HDP ve 3. čtvrtletí 2014 podle našeho odhadu zvýšil o 2,9 % (*proti 3,3 %*). Z hlediska jeho struktury odhadujeme, že spotřeba domácností

³ Mezičtvrtletní změny komentované v textu vycházejí ze sezónně očištěných dat, ve všech ostatních případech jsou použity sezónně neočištěné údaje.

⁴ Toto platí jen pro sezónně neočištěné údaje. Příspěvek nárůstu změny zásob k růstu HDP po očištění o vliv sezón a pracovních dní činí pouze 0,2 p. b. (viz Graf C.1.7)

vzrostla o 1,3 % (*proti 1,4 %*) a spotřeba vlády o 1,8 % (*proti 2,2 %*). Dále zvyšujeme růst tvorby hrubého fixního kapitálu, a to na 4,7 % (*proti 4,0 %*). S ohledem na odhadovaný vývoj ekonomik hlavních obchodních partnerů ve 3. čtvrtletí a dat, která jsou za toto období dostupná, odhadujeme, že reálný vývoz meziročně vzrostl o 7,3 % (*proti 6,6 %*) a reálný dovoz o 8,3 % (*proti 6,5 %*).

Pro celý rok 2014 predikujeme růst reálného HDP o 2,4 % (*proti 2,7 %*). Hlavním důvodem pro snížení prognózy je revize ekonomického růstu v předchozích čtvrtletích směrem dolů vlivem přechodu na nový standard ESA 2010. V roce 2015 očekáváme růst HDP o 2,5 % (*predikci neměníme*).

Predikujeme, že spotřeba domácností v roce 2014 vzroste o 1,4 % (*proti 1,6 %*). V roce 2015 pak očekáváme její růst o 1,7 % (*proti 1,4 %*). Změny predikce souvisejí jednak s revizí časové řady spotřeby domácností a v roce 2015 pak zejména s očekávaným vyšším růstem reálných náhrad zaměstnancům. Rovněž počítáme s drobným poklesem míry hrubých úspor domácností z důvodu snížení míry nejistoty, kterou domácnosti vnímají.

Očekáváme, že spotřeba vlády v roce 2014 vzroste o 1,9 % (*predikci neměníme*) a v roce 2015 o 2,0 % (*proti 1,6 %*). Predikci růstu spotřeby vlády v roce 2015 zvyšujeme v důsledku relativně vyšší mezispotřeby a naturálních sociálních dávek.

Čerpání prostředků z fondů EU, vyšší růst domácí poptávky a také rostoucí interní zdroje pro financování

investic by se měly odrazit v reálném růstu tvorby hrubého fixního kapitálu v roce 2014 o 4,5 % (*proti 4,1 %*) a v roce 2015 o 4,9 % (*proti 3,5 %*). Relativně vysoký nárůst predikce na rok 2015 odráží aktualizované informace o rozložení financování projektů z fondů EU, zejména pak v rámci finanční perspektivy 2007–2013. Významný je také vliv pronájmu nadzvukových letounů JAS 39 Gripen.

Příspěvek salda zahraničního obchodu k růstu reálného HDP by měl být v letech 2014 i 2015 přibližně nulový. Predikujeme růst reálného vývozu v roce 2014 o 8,3 % (*proti 7,4 %*) a růst dovozu o 9,1 % (*proti 7,2 %*). Očekáváme, že reálný vývoz v roce 2015 vzroste o 5,4 % (*proti 4,8 %*) a dovoz o 5,9 % (*proti 4,7 %*). Úprava predikce je částečně dána revizí časových řad, z části se však na straně vývozu projevuje také snížení predikce růstu ekonomik hlavních obchodních partnerů a odeznění efektu znehodnocení kurzu koruny, na straně dovozu pak zvýšení predikce růstu domácí poptávky.

Nominální HDP by letos mohl vzrůst o 4,8 % (*proti 4,6 %*), pro rok 2015 pak očekáváme zpomalení růstu na 4,3 % (*proti 3,8 %*). Změna predikce na rok 2015 je dána výhradně úpravou předpovědi vývoje směnných relací.

Box C.1: Revize národních účtů v souvislosti s přechodem na systém národních účtů ESA 2010

Český statistický úřad zveřejnil 1. října 2014 revidované časové řady ročních národních účtů primárně v důsledku přechodu na nový systém národních účtů ESA 2010. Podrobně o těchto změnách, spolu s dalšími dobrovolnými úpravami v rovině datových zdrojů nebo např. oceňovacích metod, informuje ČSÚ na svých webových stránkách. V tomto boxu přinášíme informaci o rozdílech mezi ročními daty z národních účtů na bázi ESA 2010 a těmi, která byla aktuální do konce září a sestavována na základě systému národních účtů ESA 1995. Soustředíme se pouze na HDP členěný podle výdajů, a to ve třech rovinách: nominální úrovně, reálné růsty a růsty deflátorů. Informace shrnují Tabulky 1 až 3.

Úroveň nominálního HDP vzrostla významně v celé délce časové řady, což souvisí především se započítáním výdajů na vědu a výzkum a některých vojenských výdajů do tvorby hrubého fixního kapitálu. Rovněž byla zrušena limitní cena pro klasifikaci drobných aktiv jako fixního kapitálu. Z hlediska spotřeby domácností se jedná především o rozšíření pojmu bytový fond a z toho vyplývající dodatečnou spotřebu služeb bydlení. V uvedeném období došlo rovněž k víceméně ekvivalentnímu zvýšení vývozu a dovozu vlivem nového účtování tzv. merchantingu. Dopad na výsledné saldo zahraničního obchodu je minimální.

Tabulka 1: **HDP a výdajové složky – nominální úrovně**

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
HDP	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	3 848	3 759	3 791	3 823	3 846	3 884
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	4 015	3 922	3 954	4 022	4 048	4 086
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	167	163	163	199	202	202
Výdaje domácností na spotřebu	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	1 857	1 874	1 889	1 908	1 916	1 940
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	1 887	1 891	1 920	1 957	1 970	1 999
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	30	16	31	49	54	59
Výdaje vládních institucí na spotřebu	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	759	809	807	793	789	802
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	766	812	810	792	783	802
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	6	2	2	0	-5	0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	1 114	896	940	937	898	865
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	1 249	1 040	1 074	1 088	1 066	1 022
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	136	143	135	151	169	157
Vývoz zboží a služeb	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	2 480	2 216	2 524	2 787	3 001	3 053
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	2 544	2 307	2 616	2 881	3 098	3 155
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	64	91	92	94	97	102
Dovoz zboží a služeb	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	2 388	2 064	2 397	2 628	2 786	2 806
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	2 457	2 154	2 494	2 722	2 897	2 919
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	69	90	97	94	112	113
Saldo zahraničního obchodu	<i>ESA 1995, mld. Kč</i>	92	152	127	159	215	247
	<i>ESA 2010, mld. Kč</i>	87	152	123	159	200	235
	<i>rozdíl v mld. Kč</i>	-5	1	-5	0	-15	-11

Pokud jde o podstatné momenty z hlediska vývoje české ekonomiky v posledních 7 letech, revize národních účtů mírně pozměnila pohled na vývoj ekonomiky v recesi, do které vstoupila ve 4. čtvrtletí 2008 a ze které vystoupila na konci 1. pololetí 2009. Pokles ekonomiky v roce 2009 byl dle nových dat o 0,3 p. b. hlubší (-4,8 %). Role domácí poptávky byla v tomto procesu silnější: spotřeba domácností klesla a nikoliv rostla, jak indikovala dosavadní data, zatímco pokles tvorby hrubého fixního kapitálu, ačkoliv byl velmi silný, byl ve srovnání s původními údaji o něco nižší. Zahraniční obchod pokles HDP tlumil nepatrně více, než se kalkulovalo původně. Další recese, kterou ekonomika v uvedených letech prošla, trvala od 4. čtvrtletí 2011 do 1. čtvrtletí 2013. Pokles HDP v roce 2012 je dle současných dat o něco nižší, stejně tak poklesy spotřeby a tvorby hrubého kapitálu. Saldo zahraničního obchodu v daném roce pokles HDP tlumilo relativně méně. Oživení v roce 2013 bylo silnější, a to vlivem menšího negativního příspěvku zahraničního obchodu k růstu HDP – se současnými daty byl zahraniční obchod vůči růstu HDP v roce 2013 neutrální.

V případě vývoje deflátorů stojí za povšimnutí výrazné zvýšení růstu deflátoru HDP v roce 2011. To bylo dáno nárůstem deflátoru spotřeby domácností a tvorby hrubého kapitálu. V celém období došlo k minimálním změnám ve vývoji

směnných relací, které jsou výslednicí deflátorů vývozu a dovozu. I jejich změny byly drobnějšího rázu, navíc měly tendenci se z pohledu směnných relací kompenzovat.

Tabulka 2: **HDP a výdajové složky – meziroční reálné růsty**

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
HDP	<i>ESA 1995, růst v %</i>	3,1	-4,5	2,5	1,8	-1,0	-0,9
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	2,7	-4,8	2,3	2,0	-0,8	-0,7
	<i>rozdíl v p. b.</i>	-0,4	-0,3	-0,2	0,1	0,2	0,2
Výdaje domácností na spotřebu	<i>ESA 1995, růst v %</i>	3,0	0,2	1,0	0,5	-2,2	0,1
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	2,9	-0,7	1,0	0,2	-1,8	0,4
	<i>rozdíl v p. b.</i>	-0,1	-0,8	0,1	-0,3	0,4	0,3
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>ESA 1995, růst v %</i>	1,2	4,0	0,2	-2,7	-1,9	1,6
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	1,1	3,0	0,4	-2,9	-1,0	2,3
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,0	-1,0	0,2	-0,2	0,9	0,7
Tvorba hrubého kapitálu	<i>ESA 1995, růst v %</i>	1,9	-20,2	5,4	0,8	-5,0	-4,4
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	1,2	-18,1	4,4	1,9	-3,7	-5,1
	<i>rozdíl v p. b.</i>	-0,8	2,2	-1,0	1,0	1,3	-0,7
Vývoz zboží a služeb	<i>ESA 1995, růst v %</i>	4,0	-10,9	15,4	9,5	4,5	0,2
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	4,2	-9,8	14,8	9,3	4,1	0,3
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,3	1,1	-0,6	-0,2	-0,4	0,1
Dovoz zboží a služeb	<i>ESA 1995, růst v %</i>	2,7	-12,1	15,4	7,0	2,3	0,6
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	3,2	-11,0	14,9	6,7	2,4	0,3
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,5	1,0	-0,5	-0,3	0,2	-0,3

Tabulka 3: **HDP a výdajové složky – meziroční růsty deflátorů**

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
HDP	<i>ESA 1995, růst v %</i>	1,9	2,3	-1,6	-0,9	1,6	1,9
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	2,0	2,6	-1,5	-0,2	1,4	1,7
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,1	0,4	0,1	0,7	-0,2	-0,3
Výdaje domácností na spotřebu	<i>ESA 1995, růst v %</i>	4,8	0,8	-0,2	0,5	2,7	1,2
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	4,8	0,9	0,5	1,7	2,6	1,1
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,0	0,1	0,7	1,2	-0,1	-0,1
Výdaje vládních inst. na spotřebu	<i>ESA 1995, růst v %</i>	3,4	2,5	-0,5	0,9	1,5	0,1
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	3,5	2,9	-0,6	0,8	-0,1	0,1
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,0	0,5	-0,2	-0,1	-1,6	0,0
Tvorba hrubého kapitálu	<i>ESA 1995, růst v %</i>	0,1	0,9	-0,6	-1,1	0,8	0,9
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	0,3	1,6	-1,1	-0,6	1,8	1,1
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,2	0,7	-0,5	0,5	1,0	0,2
Vývoz zboží a služeb	<i>ESA 1995, růst v %</i>	-4,5	0,3	-1,3	0,8	3,1	1,6
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	-4,3	0,5	-1,2	0,7	3,3	1,6
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,2	0,3	0,1	-0,1	0,2	0,0
Dovoz zboží a služeb	<i>ESA 1995, růst v %</i>	-3,1	-1,7	0,6	2,5	3,6	0,1
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	-3,1	-1,5	0,8	2,3	3,9	0,5
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,1	0,2	0,1	-0,2	0,3	0,3
Směnné relace	<i>ESA 1995, růst v %</i>	-1,4	2,0	-1,9	-1,6	-0,5	1,4
	<i>ESA 2010, růst v %</i>	-1,3	2,0	-2,0	-1,5	-0,6	1,1
	<i>rozdíl v p. b.</i>	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,3

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Meziroční růst spotřebitelských cen se v letošním roce drží na velmi nízkých hodnotách. V srpnu dosáhl jen 0,6 % (*proti 0,7 %*), z čehož 0,1 p. b. připadalo na zvýšení spotřební daně z cigaret a -0,4 p. b. na regulované ceny, kde se nejvíce projevilo zlevnění elektřiny.

Z hlediska jednotlivých oddílů spotřebního koše vykazaly v srpnu největší příspěvky k meziroční inflaci oddíly *potraviny a nealkoholické nápoje* a *alkoholické nápoje, tabák* (po 0,2 p. b.), nejmenší příspěvek byl dán oddílem *bydlení* (-0,2 p. b.).

Naplnil se odhad, že se ve 2. čtvrtletí 2014 meziroční inflace již nezpomalí. Pro 3. čtvrtletí stále odhadujeme její zrychlení, které by mělo pokračovat i ve 4. čtvrtletí.

Rok 2014 by se i přes oslabení kurzu koruny vlivem devizových intervencí ČNB měl vyznačovat velmi nízkou průměrnou mírou inflace, která by po roce 2003 měla být druhá nejnižší v historii samostatné ČR. Z Grafu C.2.2 je patrné, že se na velmi nízké inflaci bude podílet netypický vývoj administrativních opatření, jejichž příspěvek k meziročnímu růstu spotřebitelských cen by v prosinci 2014 měl činit -0,2 p. b. (*proti -0,3 p. b.*).

Pravděpodobně jediný podstatnější proinflační faktor v roce 2014 představuje oslabená koruna. Naopak stále záporná produkční mezera neumožňuje zřetelnější promítání rostoucí poptávky do cen. Přes značně uvolněnou měnovou politiku jak v kurzové, tak úrokové složce, by **průměrná míra inflace v roce 2014** měla dosáhnout pouze 0,5 % (*proti 0,6 %*), při prosincovém meziročním růstu cen o 1,0 % (*proti 1,4 %*).

V **roce 2015** by se ve spotřebitelských cenách mělo projevit několik administrativních opatření. Na růst cenové hladiny zapůsobí zvýšení spotřební daně z cigaret (příspěvek 0,2 p. b.), na její pokles naopak zavedení druhé snížené sazby DPH ve výši 10 % na léky, knihy a nenahraditelnou dětskou výživu (-0,1 p. b.) nebo zrušení vybraných poplatků ve zdravotnictví (-0,2 p. b.). Ve skupině regulovaných cen by mělo dojít ke zlevnění elektřiny, i když ne tak značnému jako letos (předpokládaný příspěvek -0,1 p. b. oproti -0,4 p. b. v roce 2014). V průměru by regulované ceny měly v roce 2015 stagnovat.

Překážky promítání rostoucí poptávky do cen by měly v roce 2015 pozvolna pomíjet, inflaci by měl mírně podpořit růst jednotkových nákladů práce (viz Tabulku C.3.3). Na rozdíl od letošního roku by směnný kurz koruny vůči euru měl na inflaci působit neutrálně. Podobně jako letos by podle východisek predikce měla být mírně protiinflačním faktorem dolarová cena ropy.

Očekáváme, že v příštím roce se meziroční inflace bude pohybovat v dolní polovině tolerančního pásma 2% cíle ČNB. **Průměrná míra inflace** by v **roce 2015** mohla dosáhnout 1,5 % (*proti 1,7 %*) a prosincový meziroční růst spotřebitelských cen 1,6 % (*proti 1,8 %*).

Deflátoři

Deflátor hrubých domácích výdajů, jenž je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, vzrostl ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně o 0,8 % (*proti 0,1 %*). Tento růst byl z pohledu jeho struktury dán zejména růstem deflátoru výdajů na konečnou spotřebu, především pak deflátoru spotřeby vlády. K jeho růstu nicméně přispěl i růst deflátoru tvorby hrubého (fixního) kapitálu. Faktory, které stály za vývojem deflátoru spotřeby domácností, jsou totožné s těmi, které jsme uvedli výše při analýze vývoje indexu spotřebitelských cen. Růst deflátoru tvorby hrubého fixního kapitálu stejně jako deflátoru spotřeby domácností byl v jisté míře ovlivněn zásahem ČNB v podobě znehodnocení české koruny.

Směnné relace ve 2. čtvrtletí 2014 vzrostly o 2,2 % (*proti 1,4 %*). Rovněž i směnné relace byly ovlivněny znehodnocením kurzu české koruny.

Implicitní deflátor HDP, který je výslednicí deflátoru hrubých domácích výdajů a směnných relací, ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostl o 2,7 % (*proti 1,5 %*).

Predikujeme, že deflátor hrubých domácích výdajů v roce 2014 vzroste o 0,8 % (*proti 0,7 %*), v roce 2015 by se pak mohl zvýšit o 1,1 % (*beze změny*). Směnné relace v roce 2014 patrně vykáží růst o 1,8 % (*proti 1,1 %*), pro následující rok pak počítáme s jejich růstem o 0,9 % (*proti 0,3 %*).

V návaznosti na tyto hodnoty očekáváme, že se v roce 2014 implicitní deflátor HDP zvýší o 2,4 % (*proti 1,8 %*), pro rok 2015 pak počítáme s jeho růstem o 1,8 % (*proti 1,3 %*).

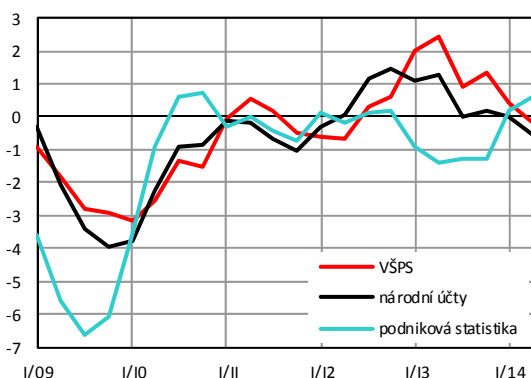
C.3 Trh práce

Zaměstnanost podle VŠPS se v první polovině roku stále nechovala standardně. Její meziroční růst sice pokračoval, výhradní příspěvek přírůstku podnikatelů ale neodpovídá běžnému chování v době ožívání, ani podnikové statistice. Nezaměstnanost podle VŠPS dále klesala výrazněji než nezaměstnanost registrovaná, což překvapením nebylo. Také nárůst mezd byl vzhledem k oživení a růstu odměn i rozsahu práce na plný úvazek logický.

Zaměstnanost

Zaměstnanost podle VŠPS ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostla o 0,2 % (*proti 0,3 %*), zejména důsledkem nárůstu počtu osob v kategorii podnikatelů o 2,2 % (*proti 1,2 %*), zatímco počet zaměstnanců klesl o 0,2 % (*proti růstu o 0,1 %*).

Graf C.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik
meziroční změna v %, podniková statistika přepočtena na ekvivalent plné pracovní doby

Zdroj dat: ČSÚ

Podíl zkrácených úvazků se ve 2. čtvrtletí 2014 v meziročním vyjádření opět mírně snížil, s růstem poptávky po práci bylo více využíváno prodlužování pracovní doby a přesčasů. Vzhledem k opětovnému nárůstu ekonomicky neaktivních osob v domácnosti však nelze vyloučit ani ukončování krátkodobých pracovních příležitostí zejména u žen ve věku 25–49 let. Nárůst počtu sebezaměstnaných podnikatelů však dokumentuje stále zvýšenou nabídku práce ze strany domácností za účelem zabezpečení dodatečných příjmů.

Vzhledem k jen nepatrné změně predikce růstu HDP zůstává i predikce vývoje zaměstnanosti takřka beze změn. Zaměstnanost by tak letos mohla vzrůst o 0,4 % (*proti 0,5 %*) a v roce 2015 o 0,3 % (*proti 0,2 %*).

Míra zaměstnanosti ve věku 15–64 let vykazuje od poloviny roku 2010 nepřetržitý růst. Ve 2. čtvrtletí 2014 se meziročně zvýšila o 0,9 p. b. (*v souladu s odhadem*),

přičemž predikce reflektovala jak demografický vývoj, tak i zaměstnanost.

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně vzrostla o 0,4 p. b. (*proti 0,5 p. b.*). Meziroční nárůsty participace se od přelomu let 2012 a 2013 postupně zpomalují, přičemž na sezónně očištěných datech se již míra participace ve 2. čtvrtletí 2014 mezičtvrtletně snížila. To by mohlo reflektovat dlouhodobě proticyklický charakter participace v české ekonomice. V horizontu predikce ale kvůli změnám demografické struktury a zvyšování statutárního věku odchodu do důchodu počítáme s trendovým růstem míry ekonomické aktivity v kategorii 15–64 let.

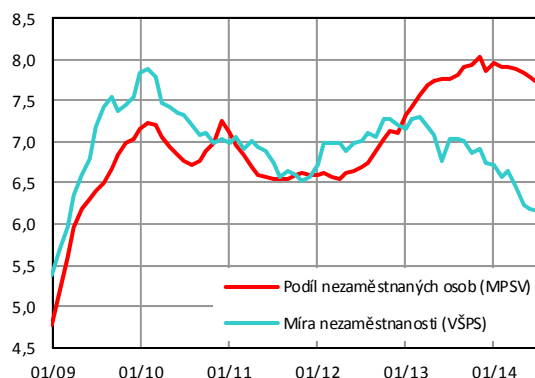
Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti podle VŠPS je v ČR ve srovnání s ostatními státy EU nadále jednou z nejnižších, počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce ale na začátku letošního roku dosáhl nejvyšší úrovně v historii ČR. Při očekávaném setrvalém poklesu počtu registrovaných nezaměstnaných v letošním roce tak lze v ročním průměru očekávat pouze stagnaci či minimální úbytek jejich počtu.

Nesoulad mezi VŠPS a registrovanou nezaměstnaností (který je patrný i u dat o dlouhodobě nezaměstnaných) vyplývá ze skutečnosti, že současná legislativa při registrované formě nezaměstnanosti toleruje omezený přivýdělek, zatímco definice nezaměstnaného podle VŠPS jakoukoliv práci za odměnu vylučuje. Registrace na úřadech práce je navíc podmínkou k přiznání řady sociálních benefitů.

Graf C.3.2: Ukazatele nezaměstnanosti

sezónně očištěná data, v %

Zdroj dat: ČSÚ, MPSV, vlastní propočty

Pozn.: Podílem nezaměstnaných osob se rozumí podíl dosažitelných nezaměstnaných ve věku 15–64 let na celkové populaci v tomto věkovém rozmezí.

Míra nezaměstnanosti VŠPS by v průměru za letošní rok mohla dosáhnout 6,3 % (*proti 6,4 %*), pro rok 2015 predikci ve výši 6,1 % neměníme.

Mzdy

Relativně vysoký růst objemu mezd a platů i průměrné mzdy, k němuž došlo v 1. polovině tohoto roku, by měl díky ožívání české ekonomiky, růstu reálné produktivity práce i růstu objemu platů v rozpočtové sféře pokračovat i v příštím roce.

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) ve 2. čtvrtletí 2014 opět vykázal výrazný meziroční nárůst, a to o 3,0 % (proti 2,3 %). Porovnatelnost odhadu se skutečností je ale výrazně omezena přechodem na systém národních účtů ESA 2010. Z hlediska odvětvové struktury byl růst ve 2. čtvrtletí víceméně vyvážený, další pokles objemu mezd zaznamenalo jen stavebnictví, kde objem mezd klesá již od 4. čtvrtletí 2010. Zde se výrazně projevuje nepřetržitý pokles počtu zaměstnanců v tomto odvětví.

Pozitivní vývoj objemu mezd a platů v první polovině roku však bude nejspíše krátkodobě kompenzován nižším růstem ve 3. čtvrtletí 2014, čemuž nasvědčuje relativně slabý růst mezd v průmyslu v červenci i srpnu. Pozitivním faktorem by naopak mohla být stabilizace podílu zkrácených úvazků, které by za současné situace mohly být relativně méně hodinově ohodnocené než standardní úvazky. V tomto roce by se tak objem mezd a platů mohl zvýšit o 2,9 % (proti 2,8 %).

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Kapitola C.4 vychází z datové základny platné do zavedení nových statistických standardů podle šestého vydání Manuálu k sestavení platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí (BPM6) v říjnu 2014. Touto změnou došlo k významným změnám v bilanci běžného a finančního účtu včetně jejich struktury a revizi dat za minulost. Tato kapitola, především pak její tabulková část, tak není v souladu s novými statistickými údaji, které byly zveřejněny v době mezi datem uzávěrky a zveřejněním této Makroekonomické predikce.

Běžný účet platební bilance dosáhl ve 2. čtvrtletí 2014 v ročním úhrnu takřka vyrovnané úrovně -0,3 % HDP (proti +0,2 %). Meziroční zlepšení salda běžného účtu o 1,6 p. b. bylo dáno zejména zvýšením přebytku salda zahraničního obchodu o 0,9 p. b. a bilance běžných převodů o 0,7 p. b. Na druhou stranu se ale o 0,1 p. b. snížil přebytek bilance služeb. Schodek bilance výnosů stagnoval.

Meziroční růst exportních trhů⁵, který se od 2. čtvrtletí 2013 postupně zrychloval, se ve 2. čtvrtletí letošního roku ve srovnání s 1. čtvrtletím nepatrně zpomalil, a to na 5,6 % (proti 6,2 %). Vzhledem k méně příznivým vyhlídkám ve vývoji vnějšího prostředí předpokládáme, že zpomalování růstu exportních trhů bude pokračovat

Na růst objemu mezd a platů bude mít v příštím roce pozitivní vliv zlepšující se situace soukromého sektoru a nárůst objemu platů v rozpočtové sféře. Proti minulé predikci však bude tento nárůst tlumit mírně nižší očekávaná inflace. Pro rok 2015 potom očekáváme, že objem mezd a platů vzroste o 3,9 % (proti 3,8 %).

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) ve 2. čtvrtletí 2014 vzrostla o 2,3 % (proti 2,2 %), přičemž k tomuto výsledku kladně přispěla jak podnikatelská, tak i nepodnikatelská sféra. Z hlediska odvětví vykázal jeden z nejvyšších růstů zpracovatelský průmysl, a to o 3,0 %. Pozitivním signálem je dále relativně solidní nárůst mediánové mzdy o 2,0 %. Mediánová mzda se přitom v roce 2013 zvýšila jen o 0,9 %, zrychlení tempa jejího růstu by tak mohlo příznivě působit na spotřebu domácností (domácnosti s nižšími příjmy mají tendenci mít vyšší mezní sklon ke spotřebě). Z obdobných důvodů, jaké byly uvedeny u objemu mezd a platů, očekáváme růst průměrné mzdy o 2,6 % v roce 2014 (proti 2,7 %) a o 3,8 % v roce 2015 (proti 3,7 %).

v celém horizontu predikce. Exportní trhy by tak v roce 2014 mohly vzrůst v průměru o 5,2 % (proti 5,7 %), v roce 2015 potom o 3,4 % (proti 3,6 %).

Exportní výkonnost, jež indikuje změnu podílu objemu českého zboží na zahraničních trzích, by měla v roce 2014 vzrůst o 3,7 % (proti 2,4 %), v roce 2015 by se její růst mohl zpomalit na 2,2 % (proti 1,4 %). Větší cenová konkurenceschopnost českých exportérů daná slabším kurzem koruny by na exportní výkonnost měla působit příznivě.

Zahraniční obchod navázal od počátku roku na solidní růst z posledního čtvrtletí 2013. Poměrně vysoká tempa růstu vývozu i dovozu byla ovšem ovlivněna také nižší srovnávací základnou. Do růstu přebytku obchodní bilance se rovněž promítl slabší kurz koruny. Ten se projevil také růstem korunových cen vývozu i dovozu, přičemž vývozní ceny rostly rychleji než ceny dovozní. Směnné relace se tak již od počátku roku 2013 zlepšují a příznivě se promítají ve výsledcích zahraničního obchodu. Předpokládáme však, že se vliv současného zpomalení růstu mezinárodního obchodu v nejbližším období odrazí v nižších růstech českého zahraničního obchodu. Aktivum obchodní bilance by letos mohlo

⁵ Vážený průměr růstu dovozu zboží šesti nejvýznamnějších obchodních partnerů (Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Velké Británie a Rakousko).

dosáhnout 5,5 % HDP (*proti 6,0 %*), v roce 2015 by se přebytek obchodní bilance mohl zvýšit na 6,0 % HDP (*proti 6,5 %*).

Schodek palivové bilance (SITC 3) dosáhl ve 2. čtvrtletí 2014 v ročním vyjádření 4,7 % HDP (*proti 5,0 %*). Vzhledem k uvažovanému scénáři cen ropy a vývoji směnného kurzu koruny předpokládáme, že v průběhu roku 2014 bude schodek palivové části bilance zhruba stagnovat a v roce 2015 mírně klesne. V roce 2014 by měl dosáhnout 4,6 % HDP (*proti 5,0 %*), v roce 2015 pak 4,4 % HDP (*proti 4,7 %*).

V posledních téměř čtyřech letech rostl dovoz služeb (na roční bázi) rychleji než vývoz, a přebytek bilance služeb se tak meziročně snižoval. Vzhledem k malým změnám bilance dopravních služeb a cestovního ruchu má v posledních obdobích na celkové saldo bilance služeb největší vliv značně volatilní položka ostatních služeb. Ve 2. čtvrtletí 2014 se v ročním vyjádření zvýšily příjmy i výdaje všech položek bilance služeb s výjimkou nákupu tzv. ostatních služeb. Přebytek bilance služeb se meziročně snížil o 0,1 p. b. na 1,3 % HDP (*proti 1,5 %*),

na což měl největší vliv silnější růst výdajů než příjmů z cestovního ruchu. Očekáváme, že na této úrovni bude přebytek bilance služeb stagnovat v roce 2014 i 2015 (*v obou letech proti 1,5 %*).

Schodek bilance výnosů, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, se na roční bázi ve 2. čtvrtletí 2014 meziročně snížil o 0,1 p. b. na 7,6 % HDP (*proti 7,5 %*), v porovnání s 1. čtvrtletím se ale schodek bilance výnosů prohloubil. Snížení schodku v 1. čtvrtletí 2014 bylo dáno odložením výplat dividend z přímých zahraničních investic na 2. čtvrtletí, a proto jej považujeme za jednorázové. Trend postupného prohlubování schodku bilance výnosů by tak měl v budoucnu pokračovat. V roce 2014 by bilance výnosů mohla vykázat schodek ve výši 7,6 % HDP (*beze změny*), v roce 2015 pak 7,8 % HDP (*proti 8,2 %*).

V uvedených souvislostech předpokládáme, že v roce 2014 bude běžný účet vyrovnaný (*proti +0,4 % HDP*). V roce 2015 by pak běžný účet platební bilance mohl vykázat zanedbatelný schodek na úrovni 0,3 % HDP (*proti 0,0 %*).

C.5 Mezinárodní srovnání

Datové zdroje nutné k provedení mezinárodního srovnání nebyly v souvislosti s přechodem na nový evropský standard národních účtů ESA 2010 k datu uzávěrky predikce dostupné. Kapitola Mezinárodní srovnání tudíž mimořádně není do Makroekonomické predikce zařazena.